

Θέμα : Άγαμες Μητέρες

1. Η πρόταση για την αναγνώριση στις άγαμες μητέρες σε ορισμένα ζητήματα του καθεστώτος προστασίας “προσώπων ειδικών κατηγοριών” (όπως οι πολύτεκνοι, οι ανάπηροι κ.λπ.) συνδέεται με ορισμένες εύλογες καταρχήν επιφυλάξεις, οι οποίες θα ήταν σωστό να συνεκτιμηθούν.

2. Οι άγαμες μητέρες μπορούν να διακριθούν σε δύο βασικά κατηγορίες : α) στην κατηγορία εκείνων που εξακολουθούν να ζουν σε ελεύθερη ένωση με τον σύντροφό τους και β) στην κατηγορία όσων δεν ζουν ή έχουν παύσει να ζουν μαζί με τον τελευταίο.

Είναι προφανές ότι η κατάσταση των πρώτων δεν επιτρέπει τη θέσπιση ειδικού καθεστώτος κοινωνικής προστασίας, αφού δεν διαφοροποιείται αισθητά από την κατάσταση μίας “νόμιμης” οικογένειας. Οι μητέρες της δεύτερης κατηγορίας είναι κοινωνικά περισσότερο “ευάλωτες”, όπως άλλωστε συμβαίνει συνήθως και με τις διαζευγμένες μητέρες. Ενόψει αυτών, η ένταξη των μητέρων της πρώτης κατηγορίας στο προστατευτικό καθεστώς των “προσώπων ειδικών κατηγοριών” δεν φαίνεται δικαιολογημένη, μεταξύ άλλων και διότι έτσι αντιμετωπίζεται υποτιμητικά η επιλογή τους να ζήσουν σε ελεύθερη ένωση και να δημιουργήσουν de facto οικογένεια. Για τα πρόσωπα αυτής της κατηγορίας θα ήταν, αντίθετα, σκόπιμο να συζητηθεί η αναγνώριση ορισμένων δικαιωμάτων στη βάση της ελεύθερης ένωσης, ανάλογων προς τα δικαιώματα των συζύγων στη “νόμιμη” οικογένεια, τάση η οποία κερδίζει έδαφος σε ορισμένες χώρες (π.χ. Γαλλία).

3. Οι άγαμες μητέρες που δεν έζησαν ποτέ ή έχουν παύσει να ζούν με τον σύντροφό τους έχουν ορισμένα δικαιώματα απέναντί του με βάση το ισχύον οικογενειακό δίκαιο. Ο θεσμός της εκούσιας ή της δικαστικής αναγνώρισης του παιδιού προσφέρεται καταρχήν για την εξασφάλιση των υλικών προϋποθέσεων της φροντίδας του παιδιού. Έτσι δεν ενθαρρύνεται όμως η συμμετοχή της άγαμης μητέρας στην οικονομική και κοινωνική ζωή, κάτι που ενόψει της σημερινής κοινωνικής θέσης της γυναίκας πρέπει να επιδιώκεται κατά προτεραιότητα. Η εξασφάλιση ευκαιριών εργασίας

συνιστά ασφαλώς πρόσφορο μέτρο γι' αυτόν τον σκοπό. Επομένως, μία προνομιακή μεταχείριση της κατηγορίας αυτής καταρχήν είναι δικαιολογημένη.

4. Η εν λόγω μεταχείριση δεν πρέπει ωστόσο να εξομοιώνεται με την προστασία των προσώπων ειδικών κατηγοριών, η οποία ανάγεται σε εντελώς διαφορετικούς λόγους κοινωνικής πρόνοιας. Γενικότερα, θα πρέπει να προσεχθεί το ζήτημα των ιδεολογικών προεκτάσεων της πρότασης, ώστε να μην κινδυνεύσει να εκληφθεί μία ελεύθερη επιλογή της γυναίκας με ευρεία διάδοση στην εποχή μας ως τρόπος προσωπικής “τακτοποίησης” μέσω της ένταξης στο καθεστώς των προσώπων ειδικών κατηγοριών. Ορθό θα ήταν, κατά συνέπεια, να υπάρξει εν προκειμένω ιδιαίτερη νομοθετική πρόβλεψη αποσυνδεδεμένη από τη νομοθεσία που διέπει τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Αθήνα, 10 Σεπτεμβρίου 1998

Dis.Γ/OIT/AganesMiteres.doc/7.9.98/p.1-2/md,rp(Γ9)